

Mediji i nasilje

Benko, Paula

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University North / Sveučilište Sjever**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:122:636903>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-21**

Repository / Repozitorij:

[University North Digital Repository](#)

Sveučilište Sjever

Završni rad br. 236_NOV_2022

Mediji i nasilje

Paula Benko, 1122/336

Koprivnica, rujan 2022. godine

Sveučilište Sjever

Odjel za komunikologiju, medije i novinarstvo

Završni rad br. 236_NOV_2022

Mediji i nasilje

Studentica

Paula Benko, 1122/336

Mentor

doc. dr. sc. Željko Krušelj

Koprivnica, rujan 2022. godine

Prijava završnog rada

Definiranje teme završnog rada i povjerenstva

ODJEL	Odjel za komunikologiju, medije i novinarstvo		
STUDIJ	preddiplomski sveučilišni studij Novinarstvo		
PRISTUPNIK	Paula Benko	MATIČNI BROJ	1122/336
DATUM	12. 9. 2202.	KOLEGIJ	Zajednički prilog: portal
NASLOV RADA	Mediji i nasilje		
NASLOV RADA NA ENGL. JEZIKU	Media and violence		
MENTOR	Željko Krušelj	ZVANJE	docent
ČLANOVI POVJERENSTVA	1. doc. dr. sc. Krešimir Lacković, predsjednik		
	2. doc. dr. sc. Đilda Pečarić, članica		
	3. doc. dr. sc. Željko Krušelj, mentor		
	4. doc. dr. sc. Irena Radej Miličić, zamjenska članica		
	5.		

Zadatak završnog rada

BROJ	236_NOV_2022
OPIS	

Pristupnica ima zadatak analizirati percepciju nasilja u javnom prostoru. Konkretno, kako je ono definirano i klasificirano te što je od toga karakteristično za hrvatske prilike. Težište je rada na medijskoj prezentaciji nasilja, ponajprije na portalima, koji imaju i najveći društveni utjecaj. Cilj je na više konkretnih primjera preispitati poštivanje raznih medijskih pravila i standarda. U tu su svrhu za usporedbu odabrana i dva vrlo čitana i svjetonazorski različita portača, Index.hr i Dnevno.hr, koji su pisali o istim cmoknonikaškim temama.

Zato će pristupnica:

- na temelju literature prezentirati tipove i oblike nasilja;
- dati uvid u hrvatsko suočavanje s tim fenomenom;
- prikupiti s portala Index.hr i Dnevno.hr cmokronikaške tekstove u određenom vremenskom razdoblju;
- analizirati način prezentiranja tih tema, s naglaskom na razinu poštivanja novinarskih standarda u oba medija;
- izvući argumentirane zaključke o ponašanju spomenutih medija i čitalačke publike;
- upozoriti na posljedice takvog medijskog pristupa.

SVEUČILIŠTE
SJEVER

POTPIS MENTORA
Ž. Krušelj

Predgovor

Nasilje je u današnje vrijeme postalo nezaobilazan dio životne realnosti. Iz tog razloga odlučila sam se na odabir te teme koju ću analizirati u ovome radu. Sve više medija, kao i tehnologija općenito, utječe na tzv. medijsku socijalizaciju mladog naraštaja. Zato će fokus mog rada biti na istraživanju i usporedbi dvaju hrvatskih informativnih portala koji prenose vijesti o nasilju te kako ono utječe na publiku.

Željela bih iskazati veliku zahvalnost svim djelatnicima Sveučilišta Sjever, što su uvijek bili na raspolaganju, pa čak i onda kada nisu trebali. Želim zahvaliti svojoj obitelji i prijateljicama koji su sa mnom prolazili trnovitim putevima, ali su uvijek bili prisutni kako bi me ohrabрили. Također, voljela bih zahvaliti mentoru doc. dr. sc. Željku Krušelju koji mi je pomogao pri pisanju rada, što je imao strpljenja i razumijevanja te bio izvrstan motivator.

Sažetak

Mediji današnjice jedan su od pokretača razvoja društva te su s toga nezaobilazni segment svakidašnjeg života. Razvoj tehnologije omogućio je javnosti brži i lako dostupan pristup informacijama, ali i mogućnost za iskrivljavanje istine. Analiza sadržaja jedan je od značajnih čimbenika pomoću kojeg se lako može proučiti utjecaj određenog medija na javnost.

Svaki čitatelj informacije doživljava na različite načine te je zbog toga vrlo važno da one sadrže bitne elemente koji će privući pozornost čitatelja. Jedan od načina proučavanja medija i definiranja kako oni utječu na javnost jest sama analiza sadržaja.

Zbog toga će se u ovom radu govoriti o medijima i nasilju općenito. Prvi je dio posvećen teoriji, a drugi samoj analizi. Cilj je istraživanja ovog završnog rada prikazati način na koji mediji predstavljaju i prenose sadržaj o nasilju, a polazište će biti usporedba portala *Index.hr* i *Dnevno.hr*. Analiza se temelji na usporedbi članaka o nasilju na oba portala.

Ključne riječi: nasilje, mediji, *Index.hr*, *Dnevno.hr*

Summary

Today's media are one of the drivers of the development of society, it is an indispensable segment of everyday life. The development of technology has made information available to the public faster and easily accessible, as well as conducive to distorting the truth. The analysis of content is one of the significant factors by which a particular medium can be easily retrieved and how it affects the public.

Each reader perceives the information in different ways, so it is very important that this information contains essential elements that will attract the reader's attention. One way to study the media and define how media influences the public is by itself analysing the content.

So I will talk about the media and violence in general in this work. Where the first part is dedicated to theoretical work and the second to the analysis itself. The purpose of this list of papers is to show how the media can present and communicate content about the subject of violence. I will base myself on a comparison between Index.hr and Dnevno.hr. The analysis is based on a comparison of the articles on violence on both portals.

Keywords: violence, media, *Index.hr*, *Dnevno.hr*

Popis korištenih kratica

HND – Hrvatsko novinarsko društvo

WHO – Svjetska zdravstvena organizacija

MUP – Ministarstvo unutarnjih poslova

RH – Republika Hrvatska

Sadržaj

1. Uvod	1
2. Definicija i uloga medija	2
2.1. Vrste medija	4
2.2. Novi mediji - internet	6
2.3. Medijska pismenost.....	7
3. Obilježja internetskog novinarstva: internetski portali.....	8
3.1. Hrvatski dnevno informativni internetski portali	10
4. Nasilje	11
4.1. Oblici nasilja prema njegovoj prirodi.....	11
4.2. Nasilje u informativnim emisijama i internetskim portalima	12
4.3. Učinak nasilja u medijima.....	14
4.4. Podaci o nasilju u Hrvatskoj.....	16
5. Prenosjenje vijesti o nasilju na primjeru portala <i>Dnevno.hr</i> i <i>Index.hr</i>	18
5.1. Analiza vijesti o sukobu Torcide i policije na autocesti A1 kod Desinca.....	19
5.2. Analiza vijesti o napadu na riječke maturante u Puli	21
5.3. Analiza vijesti o napadu na bivšu saborsku zastupnicu, osobu s invaliditetom	24
5.4. Analiza vijesti o sukobu na svadbi u Imotskom	27
5.5. Analiza vijesti o sukobu na Malom Lošinju.....	29
6. Zaključak	32
7. Literatura	36

1. Uvod

Pod naletom bezbrojnih medijskih projekata, kulturni izričaji suvremenih društava ubrzano se mijenjaju te sve više utječu na medijsku socijalizaciju mladog naraštaja. Današnje preobilje platformi ujedno sve više utječe na medijsku percepciju svih naraštaja, dok mediji sami po sebi posebno služe kao čimbenici socijalizacije mlađe generacije. Medijska socijalizacija analizira odnos između okoline, medija i pojedinca. Najveći je problem mladih „prisilna“ orijentacija na složenije komunikacijske odnose te način na koji njima mogu ovladati. U isto vrijeme otvaraju im se daleko kvalitetnije i bogatije mogućnosti vezane uz informacije, komunikaciju i mobilnost nego prethodnim naraštajima. No, baš zbog tih brojnih mogućnosti korištenja društvenih mreža dolazi i do porasta nasilja o čemu će u nastavku biti riječi.

Svijet u kojem živimo omogućuje nam pristup informacijama izvan naših zajednica i kultura. Prisutnost medija u svim aspektima društvenog života neiscrpni je predmet istraživanja brojnih stručnjaka. Mediji danas imaju ogromnu moć pa je nemjerljiv njihov utjecaj na oblikovanje mišljenja, stavova i životnih stilova, posebice među mladima. Naime, mediji i nove tehnologije za djecu i tinejdžere revolucionirali su njihov način života, postavljajući neke nove granice i mijenjajući postojeće.

Nove tehnologije promijenile su definiciju komunikacije, stvarajući neke nove medijske trendove. Izloženost medijskim sadržajima, bilo putem tiska, televizije ili interneta, dovodi do stvaranja potpuno drugačijeg načina života koji karakteriziraju novi sustavi vrijednosti, novi interesi, kao i nove ikone i uzori mladima. Osim toga, pojavljuju se novi stereotipi i dosad nepoznate navike. Ovaj rad pokušava protumačiti utjecaj medija na stvaranje životnog stila mladih, a ne služiti samo kao kritika njihova razmišljanja i ponašanja. Ovim radom željelo se analizirati sljedeće: kako mediji izvještavaju o događajima u koje je uključeno nasilje, navodi li takvo izvještavanje publiku dodatno na govor mržnje, nasilje i predrasude, te kako mediji privlače pozornost čitatelja, odnosno kako prezentiraju vijesti (što se prije svega odnosi na naslove vijesti, koji su u većini senzacionalistički).

Postavljene su, stoga, sljedeće hipoteze:

H1: Mediji objektivno izvještavaju o nasilju.

H2: Senzacionalistički naslovi pogrešno usmjeravaju čitatelje.

H3: Vijesti o nasilju kod čitatelja potiču govor mržnje i brojne predrasude.

2. Definicija i uloga medija

Mediji su složen pojam koji se može definirati kao sustav javnog informiranja kojim se utječe na najšire slojeve društva, a čiji je cilj informiranje, obrazovanje te zabava stanovništva.¹ Znanost o medijima društvena je znanost koja proučava procese javne komunikacije, ponajprije indirektnom komunikacijom u javnosti čiji su posrednici masovni mediji. Ona zapravo proučava društvenu stvarnost kao rezultat ljudskog djelovanja.

Prema Zakonu o medijima u Republici Hrvatskoj ističe se da su mediji „novine i drugi tisak, radijski i televizijski programi, programi novinskih agencija, elektroničke publikacije, teletekst i ostali oblici dnevnog ili periodičnog objavljivanja urednički oblikovanih programskih sadržaja prijenosom zapisa, glasa, zvuka ili slike.”²

Masovni se mediji mogu smatrati institucijama koje djeluju u službi društva zadovoljavajući njihove potrebe za javnom komunikacijom izvještavajući ih uz pomoć istinitih, potpunih i provjerenih informacija, s naglaskom na objektivnost prilikom njihova prezentiranja. Podrazumijeva se, ipak, da će subjektivnost uvijek biti prisutna prilikom izvještavanja u određenoj mjeri jer ju je kod autora nemoguće u potpunosti potisnuti poruke, a isti je slučaj i s primateljima.

Postići objektivnost prilikom predstavljanja informacija najveće je postignuće i uspjeh novinarskog posla, no potrebno je biti svjestan da novinarsko izvještavanje ne može nikada biti potpuno objektivno, a uzrok tomu je poseban i različit način izvještavanja svakog novinara te različite percepcije primljenih informacija koje su u najvećoj mjeri subjektivne.

Malović (2014) izdvaja sljedeće funkcije medija: obrazovanje, informiranje i zabava, pri čemu mediji moraju biti što je više moguće objektivni, istinoljubivi, vjerodostojni te moraju u potpunosti izbjeći senzacionalistički pristup informacijama. Senzacionalizam se odnosi na namjerno izostavljanje pojedinih informacija i činjenica, kontroverzno izvještavanje, površnost u prezentiranju informacija i izostavljanje konteksta.

Uloga medija je, stoga, od izuzetne važnosti u društvenim promjenama pa oni postaju toliko utjecajni da ih se, uz sudsku, izvršnu i zakonodavnu vlast, smatra četvrtom vlasti. Mediji imaju veliku odgovornost kao čimbenik koji dopire do širokog kruga ljudi koji se oslanjaju na njih u svrhu dobivanja informacija, a o čijoj objektivnosti, provjerenosti i istinitosti

¹ Prema: Narodne novine: Zakon o medijima, <https://www.zakon.hr/z/38/Zakon-o-medijima>

² Prema: Narodne novine: Zakon o medijima, <https://www.zakon.hr/z/38/Zakon-o-medijima>

moraju voditi računa. Ova je uloga medija posebno naglašena u kriznim situacijama koje izazivaju nesigurnost i strah, ili su čak prijetnja društvenom uređenju i poretku (Pišonić Babić, 2017: 3).

S obzirom na odgovornost koju mediji nose, dakle posljedice i utjecaj koje mogu imati na svakodnevni život pojedinaca, neopravdano uplitanje u privatni život građana etički je i moralno nedopustivo. Novinari trebaju prosuditi o potencijalnim posljedicama izvještavanja i potrebi za informiranjem javnosti o određenom događaju (Žitinski, 2010: 23-38).

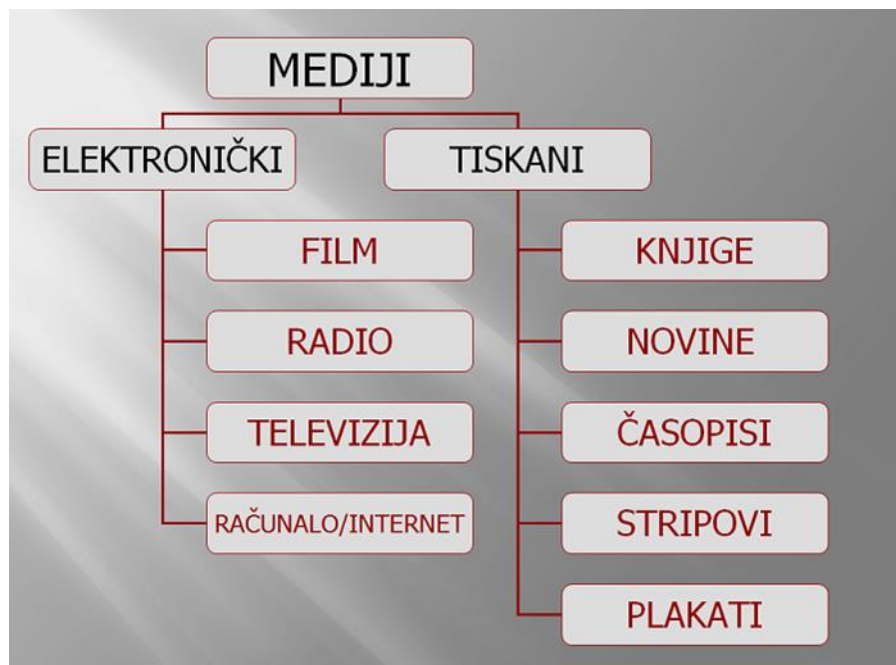
Rad je medija i novinarstva u Republici Hrvatskoj reguliran medijskim zakonima, Zakonom o medijima i Zakonom o elektroničkim medijima, koji su na snazi od 2013. godine. Njima se definiraju obveze, prava i odgovornosti svih pojedinaca uključenih u informiranje javnosti. Kada se govori o etičnosti novinarskog posla u Republici Hrvatskoj, ono je regulirano Kodeksom časti hrvatskih novinara, koji je na snazi od 2009. godine. Za djelovanje u skladu s Kodeksom nadležno je Novinarsko vijeće časti Hrvatskog novinarskog društva koje, ako uoči kršenje normi Kodeksa, može izreći opomene ili donijeti odluku o isključenju iz Hrvatskog novinarskog društva (Jurčić 2020: 6, prema: www.hnd.hr/dokumenti).

Prema Maloviću (2007: 24–25), jedna je od važnih normi profesionalizma u novinarstvu odupiranje novinara načelima senzacionalizma, kao i filtriranje informacija na temelju važećih društvenih standarda pristojnosti i dobrog ukusa. Stoga je zbog sve većeg broja tabloida i senzacionalističkih prikaza značajna takva uloga novinara.

2.1. Vrste medija

Kako vrijeme prolazi, tako se tijekom povijesti način oglašavanja mijenjao i proširivao pa danas postoji više platformi preko kojih mediji informiraju javnost. Prije svega, medije možemo podijeliti na elektroničke i tiskane.

Prvi oblik tiskanog medija kojemu je glavna funkcija bila informiranje javnosti jesu novine. Zatim je, kako se tehnologija razvijala, radio bio prvi elektronički medij koji je služio i u takve svrhe. Nakon radija uslijedila je televizija. Zbog svojih tehnoloških prednosti, internet je od kraja 20. stoljeća zasjenio i novine i radio i televiziju, ali još uvijek ni jedan medij nije toliko nadmoćan da bi druge potpuno potisnuo s medijske pozornice (Husejnefendić, 2011: 56–57).

Slika 1. Podjela medija prema vrsti

Izvor: <https://sites.google.com/site/medijskakultura2osvarazdin/home/mediji-i-vrste-medija>

Novine su prvi masovni medij koji se pojavio u suvremenoj komunikaciji. Uz njih, u tiskana izdanja ubrajamo strip, plakate, knjige i druge tiskane komunikacijske medije. Novine se u odnosu na ostale tiskovine lako raspoznaju jer imaju mnoge izdavačke specifičnosti: izlaze redovito, namijenjene su najširoj javnosti, informiraju čitatelje o najrelevantnijim događajima i objavljuju univerzalan sadržaj. One mogu izlaziti dnevno, tjedno, mjesečno ili

povremeno. Možemo ustvrditi kako su s vremenom senzacionalizam i žutilo postajali neizostavni element te se postavlja pitanje njihove etike i kontrole (Jurčić 2017: 132).

Radio (lat. *radius*: zraka) je prvi masovni elektronički medij koji je utemeljen na izumima kao što su telegraf i telefon. Samim time, riječ je postupku prijenosa govora i glazbe. Njegove su glavne značajke raznoliki žanrovi, a glavni mu je zadatak zadovoljiti slušateljevu potrebu za zabavom i informiranošću. Unatoč pojavi novih masovnih medija, i dalje je zadržao svoju funkciju, dijelom i zato što je jedino sredstvo koje pruža potpunu informaciju osobama oštećenog vida (Jurčić 2017: 132).

Televizija dolazi od engleske riječi *television*, tj. od *tele* i latinske riječi *visio* što znači pojava, predstava. Možemo reći da taj pojam ima vrlo važno značenje. Naime, ona je tehnički sustav pomoću kojeg se stvaraju, prenose i primaju elektronički signali kao što su zvuk, slika i pisane obavijesti (Jurčić 2017: 132). Televizija je medij koji pokušava zabaviti i ispuniti očekivanja kod odrasle publike, dijelom i vrlo zahtjevne, ali i kod djece. Ono što zapravo televizija danas prikazuje nerijetko može postati i opasno za javnost. Primjera radi, nasilje se danas prikazuje na zabavan način, čime se ujedno ne mari za društvene zakone i moralna prava građana (Jurčić 2017: 132).

Internet je zahvaljujući današnjoj naprednoj informacijskoj i komunikacijskoj tehnologiji postao jednim od osnovnih načina elektroničke komunikacije, što znači da je zacijelo i najvažniji medij današnjice. Značajno je utjecao na velike promjene u svijetu te ujedno potvrdio jednu od najvažnijih teza filozofa Marshalla McLuhana da svaki novi medij mijenja i ljudsku svijest (Jurčić 2017: 133, Husejnfendić, 2011: 51).

Pojavom računala došlo je do promjene u načinu društvene i kulturološke komunikacije. Postoje razni načini komuniciranja putem elektroničke pošte, internetskih stranica pa sve do društvenih mreža koje su preuzele dominaciju nad čitavim svijetom. Takvom pojavom došlo je do velike brzine protoka informacija od samog izvora do primatelja, uz dotad neviđeni fenomen interaktivnosti. No, uz sve pozitivne mogućnosti koje nam internet pruža, nailazimo i na neke negativne kao što su nepouzdan izvor informacija i *cyberbullying*, odnosno psihološko nasilje u virtualnom obliku koje se vrši putem računalnih radnji (Jurčić 2017: 133).

2.2. Novi mediji - internet

Novost je u sferi medija internet kojim se uvodi nova dimenzija shvaćanja i prezentacije medija. Isto tako, odražava se na utjecaj medija, s obzirom na to da je danas najzastupljeniji i omogućava korisnicima samostalan izbor medijskog sadržaja. Drugačije rečeno, suvremeni su mediji usmjereni prema novom području, tj. virtualnoj stvarnosti koja postaje dio svakodnevnog života ljudi te se percipira kao stvarni događaj. Radi se o svjetskom trendu, odnosno pojavi koja snažno utječe na stvaranje i razvoj javnog mnijenja (Malović, 2007: 12).

Internet se sam po sebi ne može nazvati masovnim medijem jer se potonji pojam odnosi na institucije te su njihovi izvori i načini informacija zakonski regulirani. Internet se može, međutim, nazvati medijem za masovnu komunikaciju. Za razliku od masovnih medija, još uvijek nije u potpunosti zakonski reguliran pa ne zapošljava medijske stručnjake koji na temelju svojih profesionalnih znanja i specijalističkih vještina distribuiraju medijski sadržaj. Ipak, sve intenzivniji razvoj interneta kao sredstva medijskog izvještavanja zahtijeva spomenutu regulaciju i zapošljavanje stručnjaka.

Internet je platforma na kojoj se počinju stvarati različiti mediji te koja je omogućila konvergenciju tradicionalnih medija koji time dobivaju novo značenje i vrijednosti na temelju starih odlika. Neki su od najzastupljenijih internetskih medija portali te televizija i radio, uz pomoć kojih korisnici bilo koji sadržaj mogu gledati i slušati kada god žele i gdje god se nalaze, s obzirom na to da im korisnik može pristupiti i uz pomoć pametnog telefona, tableta i slično. Zbog toga možemo reći kako su uz pomoć interneta svladani mjesto i vrijeme kao neke od ključnih komponenta ograničenja tradicionalnog emitiranja. Spomenuti internetski mediji, iako to nisu, imaju obilježja masovnih medija jer su zakonski regulirani, periodično proizvode i distribuiraju medijski sadržaj za publiku, zahtijevaju profesionalno uredništvo te zarađuju od publike.

Prema Schmidt i Cohen (2014), digitalno je doba proizvelo novu publiku koja zahtijeva i nove vještine i znanja o komunikaciji u sve privlačnijim medijima koje stvara medijska industrija. Razvojem i rastom prostora digitalne komunikacije dolazi do promjene našeg shvaćanja gotovo svakog aspekta života, od svakodnevice do temeljnih pitanja sigurnosti, komuniciranja i identiteta.

2.3. Medijska pismenost

Koncept pismenosti od svog početka uključuje vještinu interpretacije znakova koji, ako se poredaju pravilno, stvaraju riječi koje prenose značenja. „U današnje vrijeme informacije nisu sadržane samo na papiru, nego sve više u sveprisutnim brzim i snažnim slikama i zvukovima multimedijske kulture.“³ S tom se zadaćom razvila koncepcija medijske pismenosti koja u središte pozornosti stavlja kritičke i kreativne vještine koje nam pomažu da stvaramo veze između složenih ideja, stalno postavljamo pitanja, oblikujemo odgovore i identificiramo zablude.

Godine 1964. Wilbur Schramm proveo je opsežnu studiju u ime UNESCO-a o ulozi medija u razvoju. Rezultati studije objavljeni su u časopisima „Mass Media and National Development. The Role of Information in Developing Countries“ (Masovni mediji i nacionalni razvoj: uloga informacija u zemljama u razvoju). Schramm unatoč optimističnoj procjeni potencijala djelovanja medija smatra da njihovo nepromišljeno korištenje može imati jako loše posljedice. On upozorava da su mediji neučinkoviti ako dovoljno ne poznaju lokalne kulture, dok se njihovim pravilnim korištenjem može poboljšati tijek informacija (Vugrin 2020: 5–6).

Medijska je pismenost važna jer razumijevanje teksta i dodatne poveznice nisu od nikakvog značaja ako se čitatelj ne zna služiti njima (Vugrin 2020: 6). Sveprisutni visoki stupanj uporabe medija i zasićenje društva njime medijsku pismenost također čini neophodnom ako želimo znati kako ploviti morem poruka i informacijama u društvu u kojemu živimo.

Europska povelja o medijskoj pismenosti govori o tome kako bi medijski pismene osobe trebale moći:

- „Učinkovito koristiti medijske tehnologije za pristup, čuvanje, ponovno dobivanje i dijeljenje sadržaja prema svojim individualnim i društvenim potrebama i interesima;
- Imati pristup i donositi informirane izbore o širokom rasponu medijskih oblika i sadržaja iz različitih kulturnih i institucionalnih izvora;
- Razumjeti kako se i zašto stvara medijski sadržaj;
- Kritički analizirati tehnike, jezik i konvencije koje se koriste u medijima, kao i poruke koje prenose;
- Kreativno koristiti medije za izražavanje i komuniciranje ideja, informacija i mišljenja;

³ T. Šikić, Medijska pismenost, pismenost 21. stoljeća
https://zbornica.com/index.php?option=com_zoo&task=item&item_id=250&Itemid=108

- Prepoznati i izbjegavati ili dovesti u pitanje neželjene, uvredljive ili štetne medijske sadržaje i usluge;
- Učinkovito koristiti medije u ostvarivanju svojih demokratskih prava i građanskih odgovornosti“ (Vugrin, 2020: 5, prema: <https://www.medijskapismenost.hr/pojmovnik/>).

3. Obilježja internetskog novinarstva: internetski portali

Suvremena tehnologija oblikuje i mijenja novinarski posao, ali i shvaćanje novinarstva u najopćenitijem smislu. Primjerice, društvene mreže danas imaju nemjerljivo mnogo korisnika te zbog toga imaju puno veći doseg od tradicionalnih medija. Zato se tradicionalni mediji, kako ne bi propali, moraju prilagoditi praksama i normama društvenih mreža. Iz se tog razloga danas često može uočiti konvergencija medija, tj. spajanje suvremenih i tradicionalnih medija u svrhu prenošenja velikog broja informacija u kratkom roku do što šire publike.

Rastom interneta i njegovom sve većom dostupnosti, korisnici imaju pristup većem broju informacija pa su vlasnici medijskih kuća i novinari prisiljeni brže prenositi informacije. Usto, konvergencija medija omogućila je i publici sudjelovanje u oblikovanju i stvaranju medijskih sadržaja, primjerice javljanjem s mjesta događaja ili slanjem informacija novinarima ili medijskim kućama. Novi mediji i njihova konvergencija omogućila je komunikaciju u oba smjera, između autora i primatelja poruke, koji nije više samo pasivni promatrač, već aktivno sudjeluje u oblikovanju medijskog sadržaja (Brezinščak, 2017: 6–7).

Internet je 2000. godine brojao svega 360 milijuna korisnika, dok danas ima zavidnih 4,66 milijardi aktivnih korisnika diljem svijeta.⁴ U skladu sa svjetskim trendovima, raste i broj korisnika interneta u Hrvatskoj, gdje je 2009. godine 38,6 % punoljetnih hrvatskih građana koristilo internet, a danas ga koristi čak 78,3 %. Eksponencijalni rast interneta potaknuo je i stvaranje sve većeg broja internetskih stranica, dakle medija koji se bave periodičnom objavom novosti. To su tzv. dnevni informativni internetski portali koji po svojoj temeljnoj svrsi odgovaraju strukturi informativnih emisija ili dnevnog tiska u sklopu radijskog ili televizijskog programa (Benković, Balabanić 2010: 44).

Neki su od dnevno informativnih internetskih portala nastavak televizijskog, radijskog ili tiskanog izdanja, dok su drugi portali samostalni mediji koji se distribuiraju isključivo u

⁴ Prema *Global digital population*: <https://www.statista.com/statistics/617136/digital-population-worldwide/> (pristupljeno 22. ožujka 2022.)

obliku elektroničke internetske publikacije (Benković, Balabanić 2010: 44). Bez obzira radi li se o produžetku već postojećeg tradicionalnog medija ili samostalnom internetskom mediju, sadržaj dnevno informativnih internetskih portala odlikuje se obilježjima specifičnima samo za internetske medije. Osnovne su razlike između tradicionalnih medija i interneta atraktivnost, nelinearnost, multimedijalnost, arhiviranost i povezanost (Brugoon, 2002: 657–677).

Tim je razlikama Brautović (2006) dodao i neposrednost, odnosno vrijeme između nastupa događaja i objave vijesti o istom. Brautović također smatra da je stupanj prisutnosti navedenih pojmova na internetskom portalu povezan sa stupnjem posjećenosti tog portala. Možemo reći kako je to kod spomenutih elemenata na ponekim portalima glavni razlog njegove posjećenosti. Jedno je, međutim, sigurno, a to je da internetski portali imaju svoja specifična obilježja. Takva obilježja bi svaki novinar trebao uzeti u obzir kako bi svojim čitateljima mogli pružiti kvalitetan sadržaj.

Valja naglasiti da novinarstvo nije započelo korištenjem interneta kao medija izvještavanja pa bi internetske vijesti trebale zadržati model izvještavanja velikog broja tradicionalnih medija (Benković, Balabanić 2010: 45). Pitanje je posebno problematično kada je riječ o temi novinskih tekstova i načinu na koji se novinari time bave.

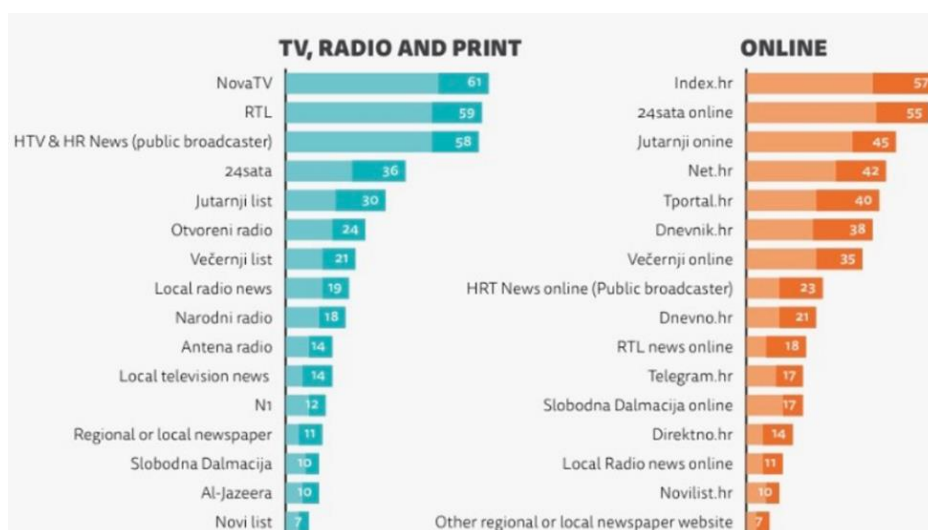
Također je važno napomenuti da je većina internetskih medija komercijalno usmjerena, pri čemu je cijena oglašavanja putem interneta nekoliko puta niža od cijene oglašavanja na televiziji, radiju ili u tiskanim medijima. Internetski se portali suočavaju s relativno niskim financijskim sredstvima koja mogu osigurati za svoj rad, no s druge strane imaju stalan imperativ stvaranja sadržaja koji zadovoljava njihove čitatelje i uz pomoć kojeg mogu održati stupanj posjećenosti s kojim postaju atraktivni za oglašivače (Benković, Balabanić 2010: 46).

To je razlog zašto većina smatra da je sadržaj internetskih medija popularan te komercijalno uspješan, ali istovremeno često repetitivan, infantiln, ideološki tendenciozan, sadržajno ograničen, antiintelektualan i prazan. Ovdje se radi o fenomenu uvelike uočenom i kod tradicionalnih medija, a danas poznatijem kao „komercijalizacija medija” (McQuail, 1983: 105). Činjenica je da se analize i istraživanja dnevno informativnih internetskih portala još uvijek nisu ustalila u hrvatskim medijskim studijama, zbog čega se umanjuje shvaćanje tog fenomena, tim više ako se uzme u obzir da brojni hrvatski portali imaju visoku posjećenost, što znači da imaju i važnu društvenu ulogu (Benković, Balabanić 2010: 46).

Problem istraživanja internetskih portala može se promatrati na dvije razine. Ponajprije, internetsko novinarstvo ima određena pravila koje nakladnici internetskih portala moraju poštivati ako žele da kvaliteta njihovog sadržaja bude optimalna. Radi se prvenstveno o analizi prisutnosti čimbenika koji su označeni kao osnovna komparativna prednost internetskih u odnosu na tradicionalne medije (Benković, Balabanić 2010: 46). S druge strane, sadržaj se internetskih medija treba promatrati i putem ustaljenih kategorija analize medijskog sadržaja kojima su se definirale i njihova temeljna obilježja, kao što su teme priloga, dubina obrade tema, autorstvo i aktualnost priloga (Prelog, 1997: 90). U skladu s tim, u Hrvatskoj je provedeno nekoliko istraživanja karakteristika sadržaja dnevno informativnih internetskih portala i kvalitete internetskog novinarstva, a slično će se istraživanje provesti i u sklopu ovog rada, s naglaskom na medijsko izvještavanje o nasilju na vodećim hrvatskim internetskim portalima (Benković, Balabanić 2010: 46).

3.1. Hrvatski dnevno informativni internetski portali

Prema istraživanju svjetske agencije *Reuters* (2020), internet se pokazao kao glavna medijska platforma u Republici Hrvatskoj, s obzirom na to da su online izvori informacija bili prvi izbor za čak 88% hrvatskih građana, slijedi televizija sa 78%, društvene mreže s 53% i radio s 27%.⁵ Prema uzorku od 2000 ljudi, najčitaniji je dnevno informativni internetski portal u Hrvatskoj *Index.hr*, a slijede ga *24 sata* i *Jutarnji.hr*. Sljedeća tablica prikazuje vodeće internetske portale u Republici Hrvatskoj po broju korisnika (izraženo u postotcima) u 2019. godini.

Slika 2. Vodeći hrvatski dnevni informativni internetski portali, Reuters 2020.

⁵ Prema: *Digital news report* - <https://www.digitalnewsreport.org/survey/2019/croatia-2019/>

4. Nasilje

Kako bi uspješno napravili istraživanje o nasilju u medijima, potrebno je jasno definirati što ono znači te koji sve oblici nasilja postoje. Nasilje se kao društvena pojava može protumačiti na razne načine pa iz tog razloga postoje njegova različita teorijska shvaćanja. Možemo reći da je ono prisutno svugdje gdje se inteligentne vrste trude dominirati nad drugima, a činjenica je da je postojalo oduvijek, kao što i danas postoji, te je jako rašireno u društvu (Ivešić 2021: 6).

Tija Žarković Palijan govori kako Adler još početkom prošlog stoljeća definira nasilje kao svako ponašanje kojemu je cilj nanijeti štetu drugoj osobi te govori kako je nasilje manifestacija „volje za moći“ urođena svim pripadnicima ljudske vrste. Također, ističe kako se ono očituje u potrebi za realizacijom osjećaja nadređenosti za što je neophodna agresija (Žilić, Janković 2016: 69).

Prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji nasilje je „namjerna uporaba fizičke sile ili moći, prijetnjom ili stvarnom akcijom, protiv sebe, druge osobe ili protiv skupine ili zajednice, koja ili rezultira ili ima veliku vjerojatnost da će rezultirati ozljedom, smrću, psihološkom ozljedom, nerazvijenosti ili deprivacijom“ (Ivešić 2021:6, prema: <https://www.saferspaces.org.za/understand/entry/what-is-violence>). Nasilje možemo podijeliti prema osobama koje ga vrše i prema prirodi nasilja.

4.1. Oblici nasilja prema njegovoj prirodi

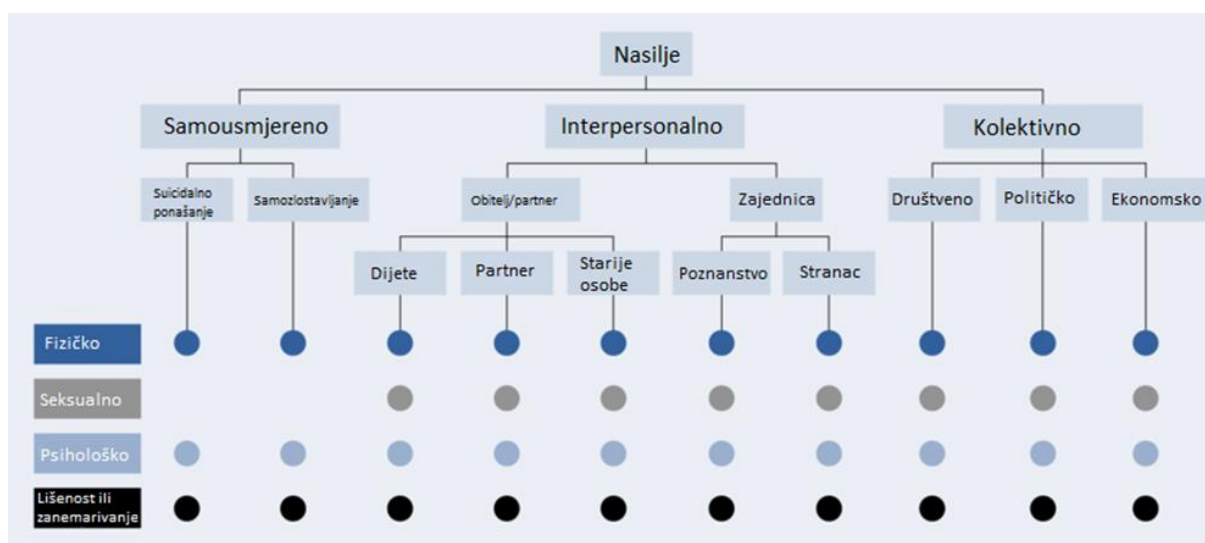
Prema njegovoj prirodi, nasilje možemo podijeliti na mnogo oblika, ali najčešće su to (Živković 2015: 18):

Fizičko nasilje – počinitelju služi za uspostavljanje kontrole nad žrtvom. U njega se ubraja svaka vrsta neželjenog fizičkog kontakta bez obzira izaziva li on fizičku bol ili povredu. Primjeri fizičkog nasilja su: guranje, udaranje, šamaranje, davljenje, prijetnja fizičkim nasiljem, bacanje stvari i sl.

Psihičko nasilje – se temelji na primjeni psihičke prisile nad žrtvom koja toj osobi uzrokuje osjećaj ugroženosti, straha ili povrede dostojanstva. „To može biti verbalno nasilje, vrijeđanje, psovanje, nazivanje pogrđnim imenima, uhođenje, ponižavanje i ismijavanje u javnosti, uznemiravanje preko elektroničkih i tiskanih medija i sl.“⁶

⁶ Prema: <http://www.sigurnomjesto.hr/savjetovanje/oblici-nasilja/>

Seksualno nasilje – WHO seksualno nasilje definira kao „bilo koji seksualni čin, pokušaj ostvarivanja seksualnog čina, neželjeni seksualni komentar ili prijedlog koji je usmjeren protiv osobe i njezine seksualnosti, a koji može počinuti druga osoba bez obzira na odnos sa žrtvom ili situacijom u kojoj se nalaze.“⁷ Možemo ga podijeliti na: seksualno uznemiravanje (neželjene seksualne primjedbe, razni neželjeni pozivi i govor tijela), seksualno zlostavljanje (neželjeni dodiri tijela, dodirivanje intimnih dijelova tijela) i najteži oblik seksualnog nasilja - silovanje.

Slika 3. Grafički prikaz oblika nasilja prema WHO

4.2. Nasilje u informativnim emisijama i internetskim portalima

U današnje vrijeme najveću gledanost u medijima imaju upravo nasilni sadržaji pa tu činjenicu često znaju iskoristavati mediji poput televizije i internetskih portala, javnih i komercijalnih, u sklopu svojih informativnih programa (Bratković 2018: 14). Valković (2010) tvrdi da je nasilje relevantan kriterij izbora i prezentacije vijesti. Analiza vijesti u najvećem broju slučajeva prikazuje dva faktora: dramatičnost (instrument privlačenja publike) i negativnost, jer nepisano je novinarsko pravilo da je „loša vijest dobra vijest“ (Valković, 2010: 71–72).

Pritom novinare ne usporava činjenica da nasilan sadržaj koji se prikazuje u ozbiljnim dokumentarnim, političkim vijestima i emisijama ima različite, najčešće negativne, učinke na

⁷ Prema: <https://6yka.com/kolumne/postoji-problem-u-praksi-primjene-zakona-jako-mali-broj-zrtava-seksualnog-nasilja-odlucuje-isto-i-prijaviti>

ljude, posebno na djecu. Djecu uznemiruju slike prikazanih ratnih strahota, umiranja ili terorizma, dok odrasli strahuju da se viđeno ne proširi u njihov svijet i okruženje (Bilić, 2010: 265).

Prema tome, mediji postaju snažan manipulator ljudske mase jer čine da ljudi s nevjericom i sumnjom gledaju na sveukupnu javnost i svijet općenito. Tolić i Petani pritom smatraju da je cilj medija privući i zaintrigirati gledatelja te tako dugoročno dovesti do gubitka gledateljeve osobnosti (Petani, Tolić, 2008: 16).

Kada se govori o zaintrigiranosti nasilnim sadržajem u medijima, katkad to može prijeći granice društvenih normi i čak dovesti do veličanja počinitelja određenog nasilja ili do imitacije istog. Isto tako, činjenica da se često počinitelji velikih zločina i njihova zlodjela duže vrijeme prikazuju u medijima te tako zaokupljaju pažnju šire javnosti, može dovesti do počinjenja istih ili sličnih zločina u cilju da se postigne visoka razina zaokupljenosti javnosti i medija, dakle slava (Petani, Tolić, 2008: 17). Primjer takvog ponašanja uočen je 2007. godine u SAD-u (Nebraska) kada je počinitelj Robert Hawkins ubio devet i ranio pet osoba te za sobom ostavio sljedeću poruku: „Sada ću napokon biti slavan!”

Ružić (2008: 108) navodi nekoliko primjera negativnog utjecaja pretjerane zastupljenosti nasilnog sadržaja u informativnim emisijama i portalima. Prvi je primjer povezan sa snimkom pogubljenja Sadama Huseina prikazanoj na internetu i televiziji, nakon čega se dvoje djece objesilo. Otac petnaestogodišnje djevojke iz Indije koja se objesila izjavio je kako je njegova kći smatrala da su pogubili domoljuba te kako je nisu shvatili ozbiljno kada je izjavila da želi osjetiti bol kakvu je i Sadam osjetio tijekom pogubljenja (Ružić, 2008: 108). Otac je također rekao da je djevojčica pala u depresiju nakon pogubljenja Sadama Huseina i u znak prosvjeda protiv učinjenog nije htjela jesti te je u konačnici sama sebi oduzela život. Ovaj je primjer znak za medije da moraju više pažnje posvetiti načinu i količini izvještavanja o pojedinim vijestima, posebno nasilnog sadržaja, ali i znak roditeljima da promisle na koji način odgajaju djecu. U navedenom je primjeru uočen i utjecaj odgoja kao čimbenika o kojem ovisi razina utjecaja medijskog nasilja na djecu. Kako bi se ovakvi slučajevi izbjegli, potrebno je pojedine detalje, fotografije i snimke izostaviti jer se ne može znati kakav će i koliki utjecaj isti imati na pojedine gledatelje (Ružić, 2008: 108).

„Sljedeći je primjer lošeg utjecaja nasilnog medijskog sadržaja na pojedince slučaj Alexandra Pičuškina koji je ubio 63 ljudi po uzoru na serijskog ubojicu Sama Čikatila. Pičuškin je izjavio da je htio ubiti 64 osobe kako bi popunio šahovsku ploču, a svoje je

uhićenje doživio kao „5 minuta slave” i ponosno je govorio o svojim zločinima. U Alexandrovom stanu pronađene su knjige i tekstovi o ubojstvima Sama Čikatila, nakon čega je Alexander priznao da se natjecao sa Samom po okrutnosti i broju ubojstava. Mediji su čak nekoliko mjeseci nakon izvještavali o ovom slučaju te su stručnjaci upozoravali na potencijalno povećanje ovakvog nasilja. Ružić smatra da su mediji jedan od krivaca za razvoj takvog ponašanja kod Alexandra te da je praksa pokazala da se previše medijske pažnje posvećuje ubojstvima“ (Ružić, 2008: 110).

No, u konačnici se sav utjecaj medija i informativnih programa svodi na odabir i način prezentacije pojedinih vijesti. Gledatelj se vrlo lako može informirati o događaju i bez prikazivanja suvišnih te često neugodnih nasilnih detalja. Zbog spomenutih negativnih utjecaja prikazivanja nasilja u medijima potrebno je pridržavati se novinarskih načela i ne padati pod utjecaj senzacionalizma.

4.3. Učinak nasilja u medijima

Jedna od aktualnih tema oko koje se danas često vode razne polemike utjecaj je medija na publiku. Ujedno možemo reći kako i mediji posjeduju pozitivne i negativne strane. Pritom se kao glavne prednosti medija izdvajaju poticanje određenog prosocijalnog ponašanja, kreativnosti, tolerancije, mašte te utjecaj na smanjivanje različitosti između slojeva društva, a samim time i na razvoj društva općenito (Jurčić, 2017: 134).

Ranije je spomenuto da je uloga medija prvenstveno obrazovna, zabavna i informativna. Informiranost, kao najvažnija uloga medija, ubraja se u temeljna ljudska prava i slobodu medija. Zbog negativnih strana, dolazi do toga da primarni ciljevi i prednosti medija ponekad ostanu u drugom planu. Mnoge se vijesti o, primjerice nesrećama, ubojstvima i negativnim događanjima općenito, stavljaju u prvi plan te ih mediji nerijetko iskorištavaju u svrhu izazivanja senzacionalizma (Bratković 2018: 3).

To je jedan od temeljnih razloga zbog kojeg je teško definirati količinu detalja događaja i vijesti koje bi se ili ne bi trebale prenijeti u javnost. Granicu je potrebno postaviti zbog dobrobiti autora vijesti, ali i primatelja poruke, odnosno publike. Zanemarujući spomenutu granicu, autori vijesti mogu ugroziti sami sebe, kao i publiku. Mediji svoj rad temelje na principu „slobode medija”, ali često zanemaruju važnost poštivanja određenih etičkih normi.

Zbog toga su mediji preplavljeni nasilnim sadržajem, što onim potrebnim, što nepotrebnim. Kada se govori o medijskom izvještavanju o nasilju, većina se znanstvenika još

uvijek ne može složiti oko definicije nasilja u medijima. Zbog brojnih definicija, rezultati se istraživanja razlikuju te se teško dobiva podatak o smanjenju ili povećanju nasilnog sadržaja u medijima (Ciboci, Kanižaj, 2011: 14). Prema Ciboci i Kanižaj, tri su elementa koja stručnjake ponajviše zbunjuju kod definiranja nasilja u medijima:

1. Namjera - mogu li se nesreće svrstati u nasilje ili se ono odnosi samo na oblike nasilja počinjenog s direktnom namjerom, poput samoubojstva, ubojstva i sl.?
2. Šteta nastala nasiljem - svrstava li se u nasilje isključivo šteta nanesena ljudima ili i nanošenje štete životinjama i ostalim živim bićima te materijalna šteta?
3. Vrsta nasilja – je li nasilje samo ono fizičko ili i verbalno? (Ciboci, Kanižaj, 2011: 15).

Medijski konzumenti, posebno mladi i djeca, većinu svog vremena provedu pred ekranima, televizijskim ili mobilnim. Provedena su različita istraživanja koja pokazuju koliko će točno različite dobne skupine vidjeti nasilnog sadržaja u određenom razdoblju i kako taj sadržaj na njih utječe. Nacionalni centar za djecu izloženu nasilju u SAD-u došao je do podatka da prosječno dijete provede 1023 sata godišnje pred televizijskim ekranom (Ciboci, Kanižaj, 2011: 12).

„Prema istraživanju Poliklinike za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba te Hrabrog telefona, pokazuje se da predškolci u Hrvatskoj odrastaju uz prosječno šest elektroničkih uređaja, a do druge godine gotovo 90% predškolaca provodi vrijeme pred ekranima, u prosjeku ukupno 2,4 sata radnim danom te tri sata vikendom.“⁸ Tehnološke su mogućnosti posljednjih godina značajno uznapredovale. U konačnici, možemo primijetiti kako danas svatko ima pristup nekom od medija, a posebno je zanimljivo to što su dostupni uvijek i svugdje.

Prema istraživanju stručnjaka Michaela Robba iz 2018. godine, 95% obitelji s djecom ima pametne telefone, adolescenti se prosječno devet sati dnevno koriste medijima, a njihovi roditelji više od devet sati dnevno provode pred ekranima kod kuće i na poslu (Bratković 2018: 4). Ovi podaci povećavaju vjerojatnost svjedočenja nekom obliku nasilja u medijima. Takva izloženost nasilju može uzrokovati čak i usvajanje agresivnog ponašanja, posebno kod djece. Nekoliko je teorija koje objašnjavaju na koji način medijsko izvještavanje o nasilju utječe na publiku.

⁸ Prema: <https://www.tportal.hr/tehnolo/clanak/muku-mucite-s-djetetom-zalijepljenim-za-ekran-psihologinja-ima-vazan-savjet-i-otkriva-tko-su-djeci-najvazniji-influenceri-20210725>

4.4. Podaci o nasilju u Hrvatskoj

Statističke podatke o nasilju u Hrvatskoj možemo pronaći na stranicama Ministarstva unutarnjih poslova i Hrvatskog zavoda za statistiku. U MUP-ovom „Statističkom pregledu temeljnih sigurnosnih pokazatelja i rezultata rada u 2021. godini“ možemo pronaći statističke podatke o kaznenim djelima počinjenim tijekom prošle godine.

Prijavljeno je 101 kazneno djelo koje je motivirano mržnjom, a 13 kaznenih djela odnosi se na javno poticanje na nasilje i mržnju. Zanimljiv je i podatak da se od ukupno prijavljenih 73 717 prekršaja, njih 7 602 odnosilo na Zakon o zaštiti nasilja u obitelji, što čini čak 13,5% ukupno prijavljenih prekršaja (MUP 2021: 11–18).

U dokumentu „Žene i muškarci u Hrvatskoj 2021.“ koji je objavio Državni zavod za statistiku s ciljem prikaza položaja žena i muškaraca u našem društvu, nalaze se brojni statistički podaci, među kojima je i prikaz broja osoba koje su okrivljene za nasilničko ponašanje u obitelji. Tablica prikazuje podatke o ukupnom broju optuženih osoba te spolnu raspodjelu u brojevima i postocima. Godine 2000. ukupno su okrivljene 773 osobe, a 2001. čak 1904. Brojke su nastavile rasti do 2017. godine, kada je broj okrivljenih doživio svoj vrhunac i iznosio čak 17.380 okrivljenih. Nakon toga dolazi do postepenog pada okrivljenika, a prema posljednjim podacima iz 2020. godine okrivljeno je 8 036 osoba.

U navedenom razdoblju prosječno je optuženo čak 78,4 % muškaraca, što mnogo govori o obiteljskom nasilju nad ženama i važnosti njegove prevencije. U istom dokumentu naveden je i broj umrlih nasilnom smrću prema vrsti nasilne smrti u 2019. godini. Te su godine od ubojstva preminule ukupno 32 osobe, i to jedanaest žena i dvadeset i jedan muškarac.

„Mnogi izvori govore i o tome kako je od početka koronakrize došlo do izrazitog povećanja broja kaznenih djela nasilja u obitelji u cijelom svijetu pa tako i u Hrvatskoj. Predsjednica Odbora za ravnopravnost spolova Marija Selak Raspudić ističe kako se podaci koje je prikupio odbor znatno razlikuju od onih koje je prikupio MUP te da su gotovo sve slične organizacije koje se bave nasiljem u obitelji zabilježile značajan porast nasilja.“⁹

Jedini i glavni problem je taj što hrvatski zakoni dopuštaju nasilnicima da se slobodno vrate svojim kućama u kojima su počinili kazneno djelo, unatoč tome jesu li ili nisu optuženi. Još je jedan od problema strah od nasilnika koji žrtve sprječava da ih prijave s obzirom na to da bi sudski ishod ionako bio neizvjestan. Također je poznat podatak kako susjedi nasilnika u

⁹ Prema: <https://www.sabor.hr/hr/press/priopcenja/odrzana-sjednica-odbora-za-ravnopravnost-spolova-o-porastu-nasilja-u-obitelji-u>

RH rijetko reagiraju i prijavljuju ono što čuju iz obližnje kuće ili stana jer smatraju da ih se to ne tiče i da nije njihov problem.¹⁰

Navedeni podaci nam daju dobar uvid u stanje nasilnog ponašanja u Hrvatskoj te nam daju do znanja što možemo očekivati prilikom analize tekstova na portalima u praktičnom djelu rada.

¹⁰ Prema: <https://www.sabor.hr/hr/press/priopcenja/odrzana-sjednica-odbora-za-ravnopravnost-spolova-o-porastu-nasilja-u-obitelji-u>

5. Prenošenje vijesti o nasilju na primjeru portala *Dnevno.hr* i *Index.hr*

Za potrebe izrade ovog rada napravljeno je istraživanje na temu izvještavanja o nasilju, temeljem usporedbe prenošenja vijesti na dvama vrlo posjećenim hrvatskim portalima *Index.hr* i *Dnevno.hr*. Analiza se temelji na objavljenim vijestima o nasilju u rubrici Crna kronika na oba portala, a vijesti su popraćene u razdoblju od 22. svibnja do 5. srpnja 2022. godine. Zabilježene su sve vijesti koje su ova dva portala objavila u svojoj rubrici Crna kronika te će zasebno biti analizirano izvještavanje njih pet koje su objavljene na oba portala.

Također, ovaj se dio rada želi nadovezati na teorijsku osnovu, a analizirat će se način prenošenja vijesti i potencijalni utjecaj na čitatelja. Pritom valja napomenuti kako se na portalu *Dnevno.hr* u velikoj mjeri koriste senzacionalistički *clickbait* naslovi, koji su kreirani kako bi ih čitatelj otvorao, dok tekst vijesti ne donosi informacije koje se očekuju iz naslova. U nastavku se može vidjeti ukupan broj članaka objavljenih u rubrici Crna kronika na oba portala u navedenom razdoblju. Pritom je potrebno napomenuti da, iako su članci praćeni u određenom razdoblju, pojedine vijesti objavljene na portalu *Dnevno.hr* nisu popraćene i na *Index.hr*. Uzelo se, stoga, duže razdoblje praćenja. U tom je kontekstu potrebno napomenuti i kako je broj članaka objavljenih u rubrici Crna kronika na portalu *Index.hr* manji, jer su pojedine vijesti koje se ubrajaju u tu rubriku objavljujane i u drugima.

Portal	Dnevno.hr	Index.hr
Broj članaka u rubrici Crna kronika u praćenom periodu od 22. 5. do 5. 7.	255	70

Tablica 1. Broj objavljenih vijesti u rubrici Crna kronika na portalima Dnevno.hr i Index.hr od 22.05. do 05.07.2022.

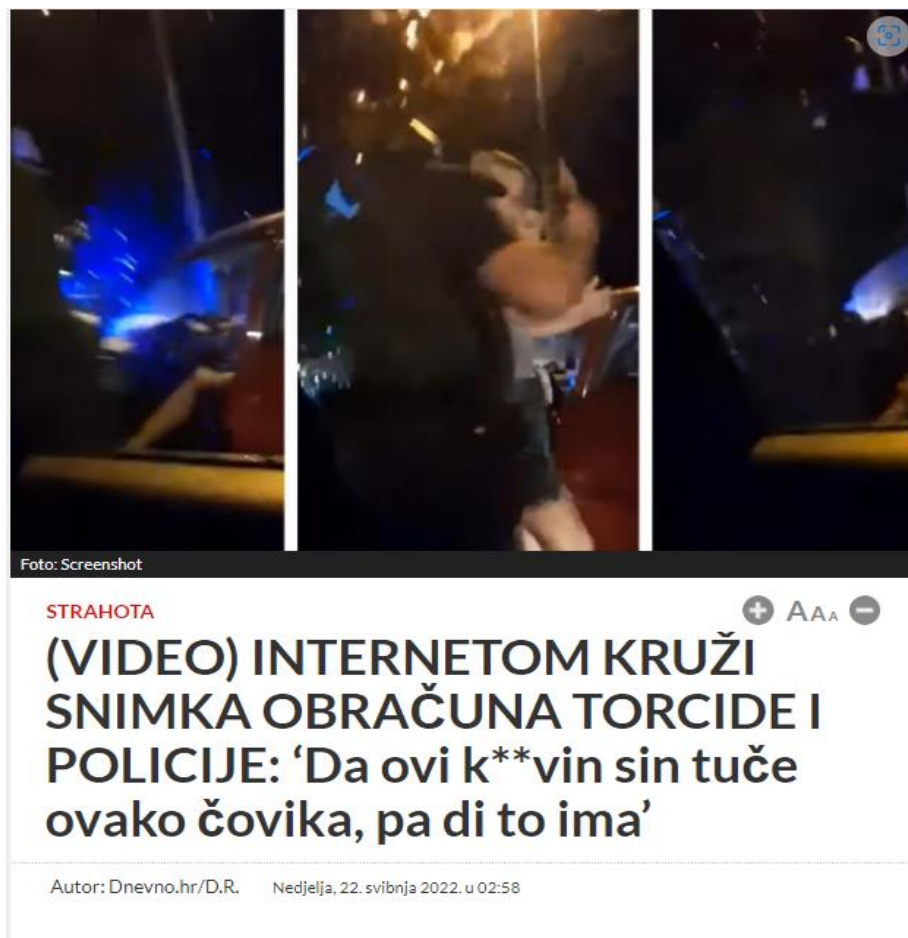
Možemo zaključiti kako se *Dnevno.hr* fokusira na izvještavanje o vijestima iz Crne kronike, s obzirom na broj vijesti koji dnevno u toj rubrici objavljuje. No, također je važno napomenuti kako na portalu *Index.hr* određene vijesti koje se tiču pojedine teme iz Crne kronike nerijetko budu objavljene u drugim rubrikama, poput rubrike Vijesti ili Iz Hrvatske, pa je zato teže definirati stvaran broj vijesti iz rubrike Crna kronika.

U nastavku slijedi usporedna analiza odabranih pet vijesti, odnosno načina prenošenja iste vijesti na oba portala. U analizi, odnosno usporedbi, bit će korišteni sljedeći kriteriji:

- Način prenošenja vijesti o nasilju kako bi se ustvrdilo želi li se informirati javnost o nasilju ili se tekstom potiče zastrašivanje javnosti;

- Žanr u kojem je pisana vijest, odnosno radi li se o članku, vijesti, izvještaju, reportaži, proširenoj vijesti ili osvrtu;
- Komentari čitatelja;
- Pristupa li se temi na ideološki način;
- Je li sadržaj teksta slikovit, formalan ili je vijest prenesena.

5.1. Analiza vijesti o sukobu Torcide i policije na autocesti A1 kod Desinca

Slika 4. Vijest o sukobu Torcide i policije na autocesti A1, Dnevno.hr

Navijač ozlijeđen u neredima završio u bolnici, propucana mu je desna potkoljenica

Index Vijesti, Hina
22.5.2022.

Pol

Ilustracija: Kristina Štedul Fabao/PIXSELL

NAVIJAČ koji je ozlijeđen u sinočnjem masovnom sukobu Torcide i policije hospitaliziran je u karlovačkoj bolnici. Imao je prostrjelnu ranu desne potkoljenice. Izvan životne opasnosti je i stanje mu je stabilno.

"Radi se o civilnoj osobi, nije policajac, ali bitno je da je i dalje stabilno u odnosu na jutrašnje stanje", rekao je liječnik Suad Crnica. Prema njegovoj procjeni, pacijent će vjerojatno s bolničkog liječenja biti otpušten za dva ili tri dana.

NAJNOVIJE NAJČITANIJE

 Teška prometna
Zagreba, jedna od
poginula
22.07.2022.

 Uhićen 21-godišnjak
pijan izazvao nesreću
kojoj je poginuo r
suvodlač
22.07.2022.

 Auto sletio s ceste
Međimurju, putni
vozilo hitne
21.07.2022.

 U Međimurju poginuo
traktorist, policija
detalje nesreće
19.07.2022.

 Muškarac u Kostanjevici
električnog romobila
za život
19.07.2022.

Slika 5. Vijest o sukobu Torcide i policije na autocesti A1, Index.hr

Naslov vijesti objavljene na *Dnevno.hr* senzacionalistički je te se fokusira na komentare anonimaca u sklopu amaterskog videa koji kruži internetom, a u kojem su kadrovi sukoba policije i navijača. Vijest se, pak, temelji na službenom izvještaju MUP-a, a u fokusu je nasilje. Sama upotreba sintagmi poput „strahota“, „zastrašujući prizori“, upozorenja na video osjetljivog sadržaja, naglašavanje kako nije dostupan kontekst napada policajca na navijača, ali kako je sadržaj uznemirujući, upućuje na nedosljednost i neprovjerenu vijest. To u svakom slučaju čitatelja zastrašuje jer potiče nepovjerenje prema policiji koja navodno surovo udara navijača koji se, prema pisanju u članku, želio vratiti u automobil. Fokus vijesti je na videu koji kruži internetom.

Istovremeno, *Index.hr* navodi kako je izvor informacije HINA i da joj je namjera izvijestiti javnost o posljedicama nereda nakon sukoba navijača i policije. Vijest je objektivna, temeljena na činjenicama i izjavama liječnika.

Govoreći o komentarima čitatelja, na portalu *Dnevno.hr* nema komentara ispod teksta, dok na *Index.hr* ima ukupno 36 komentara te se većina temelji na vrijeđanju i pozivu na linčovanje ozlijeđenih navijača i navijača općenito, što upućuje na nasilničku prirodu čitatelja, dakle komentatora.

	Dnevno.hr	Index.hr
Naslov vijesti	„STRAHOTA (VIDEO) INTERNETOM KRUŽI SNIMKA OBRAČUNA TORCIDE I POLICIJE: ‘Da ovi k**vin sin tuče ovako čovika, pa di to ima’“	„Navijač ozlijeđen u neredima završio u bolnici, propucana mu je desna potkoljenica“
Datum objave	22. 5. 2022.	22. 5. 2022.
Žanr	Vijest	Vijest
Komentari čitatelja	Nema komentara čitatelja	36 komentara čitatelja
Pristup temi	senzacionalistički s eksplicitnim prikazom nasilja	objektivan te se izričito temelji na izvještavanju o događaju
Sadržaj teksta	Vijest se temelji na anonimnom videu koji kruži internetom i izvještaju MUP-a	Vijest je informativna, prenesena

Tablica 2. Usporedna analiza vijesti Torcide i policije na autocesti A1

5.2. Analiza vijesti o napadu na riječke maturante u Puli

Slika 6. Vijest o napadu na riječke maturante u Puli, Dnevno.hr

Riječke maturante pretukli u Puli, napalo ih 50-ak nasilnika

Index Vijesti
28. 5. 2022.

Ilustracija: Sasa Mijevic/PIXSELL

RIJEČKI maturanti koji su otišli na trodnevni izlet u Pulu kako bi proslavili kraj srednje škole pretučeni su u noći s petka na subotu, *Novi list* piše da je 15 maturanata riječke Elektrotehničke škole napalo pedesetak nasilnika i dodaju da Riječani nisu dali nikakvog povoda za napad.

Iz PU Istarske kažu da su u noći s petka na subotu oko 1.30 primili dojavu o narušavanju javnog reda i mira u Ulici Riva od strane više osoba te da u događaju nitko nije zatražio liječničku pomoć. Očivid je u tijeku, dodaju. Međutim, *Novi list* piše da jedan od roditelja tvrdi da su zatražili pomoć na hitnom odjelu Puskve bolnice gdje satima čekaju na obradu jer je težina ozljeda vrlo ozbiljna.

NAJNOVIJE NAJČITANIJE VEZAN

- 4 h Potpisan važan sporazum Rusiji i Ukrajine. Pijuste reakcije, javio s Šoju
- 22 17p Najezda krpelja u Gorskom kotu. Zaraženo osmero ljudi, dvoje umrlo
- 22 17p Trudeau: Male su šanse da će R. potpisati sporazum koji je dana potpisala
- 22 17p VIDEO Masovne evakuacije zbog velikog požara u Sloveniji. 'Iz t. u sat je sve gore'
- 22 17p U Rusiji od početka rata više od 3000 prijava za 'narušavanje ug. vojske'

PRIMAZI JOŠ VIJESTI

Slika 7. Vijest o napadu na riječke maturante u Puli, Index.hr

Naslov vijesti objavljene na *Dnevno.hr* potiče na zastrašivanje javnosti nepotrebnom eksplicitnošću i senzacionalizmom. U članku su oprečni navodi u kojima se navodi kako PU Istarska izvještava da nitko nije zatražio liječničku pomoć u Puli, dok u navodu jednog roditelja stoji kako su zatražili liječničku pomoć na hitnom bolničkom prijemu u Puli.

Nasuprot senzacionalizmu primijećenom u izvještavanju portala *Dnevno.hr*, *Index.hr* o ovoj vijesti izvještava objektivno, bez senzacionalizma, čime se postiže slabiji efekt zastrašivanja javnosti. No, ne može se isto primijetiti i među komentarima čitatelja. Naime, među 92 komentara čitatelja uočava se kako su ideološki nastrojani i usmjereni na vrijeđanje po nacionalnoj osnovi, čime se implicira kako su napadači druge nacije ili regionalne pripadnosti, pri čemu se iste etiketira kao nasilnike.

	Dnevno.hr	Index.hr
Naslov vijesti	„SRAM ME, DOSTA JE TOGA' „MATURALNA IZ PAKLA, HRVATSKA U ŠOKU! Zubi i krv na pločniku, roditelji sleđeni: Gradonačelniku neugodno, horda isprebijala mladiće“	„Riječke maturante pretukli u Puli, napalo ih 50-ak nasilnika“
Datum objave	28. 5. 2022.	28. 5. 2022.
Žanr	Vijest	Vijest
Komentari čitatelja	Nema komentara	92 komentara čitatelja
Pristup temi	Senzacionalistički te potencijalno može potaknuti strah među čitateljima i nesigurnost	Objektivan te se izričito temelji na izvještavanju o događaju
Sadržaj teksta	Ukratko se prenosi događaj s nepotpunim informacijama, prenesena je izjava gradonačelnika Pule u kojoj se ispričava i izražava žaljenje, dok su neki navodi preneseni iz <i>Novog lista</i>	Vijest je informativna, prenesena iz <i>Novog lista</i> i službenih izjava gradonačelnika i PU Istarske

Tablica 3. Usporedna analiza vijesti o napadu na riječke maturante u Puli

5.3. Analiza vijesti o napadu na bivšu saborsku zastupnicu, osobu s invaliditetom

Slika 8. Vijest o napadu na bivšu saborsku zastupnicu, osobu s invaliditetom, Dnevno.hr

Bivša zastupnica: Noćas sam skoro bila ubijena, napala me žena koja se brinula o meni

Index Vijesti, Hina
15.6.2022.

Foto: Slaven Branišlav Babić/PIXSELL

BIVŠA saborska zastupnica SDP-a Vesna Škulić tvrdi da ju je sinoć napala i opljačkala žena koja se brinula za nju. Njegovateljica ju je tukla, vezala joj usta i ostavila je u položaju koji je mogao dovesti do gušenja, tvrdi Škulić.

Slika 9. Vijest o napadu na bivšu saborsku zastupnicu, osobu s invaliditetom, Index.hr

Naslov teksta koji navodi Dnevno.hr sugerira senzacionalnost, dok se dodatna dramatičnost u naslovu postiže sintagmom „ova me žena...“, čime se želi intrigirati čitatelja i

potaknuti na otvaranje članka. Također, sintagma „žestoko optužila Vladu“, što implicira kako je Vlada RH izravni krivac što ju je „ova“ žena bacila iz kolica, opljačkala i vezala te kako je skoro ubijena, navodi na pogrešne zaključke o događaju koji se prenosi tekstem. Tek u tekstu čitatelj saznaje kako je ovaj nemili čin počinila zapravo žrtvi bliska osoba, odnosno njena njegovateljica te kako žrtva zapravo proziva Vladu zbog nedonošenja potrebnog Zakona o osobnoj asistenciji. Članak se temelji na prenošenju žrtvine objave na *Facebooku*.

S druge strane, iz naslova članka objavljenog na portalu *Index.hr* jasno je o čemu se radi u tekstu te nema pogrešnog navođenja ni senzacionalizma. U tekstu se prenosi *Facebook* status žrtve, no u njemu se također navodi izvor iz PU zagrebačke te priopćenje SDP-a, čiji je žrtva istaknuti član, kojim izražavaju zgražanje nad događajem, a prenesene su i izjave predsjednika iste stranke. Time se o događaju izvještava kao o društveno-socijalnom problemu pa se daje prilika opoziciji da kritizira sustav i pozove na promjene. Izjave vladajućih nema, kao ni odgovornih institucija, što ukazuje na svojevrsno jednostrano izvještavanje. Prenošnje izjava članova SDP-a daje dojam da se situacija iskoristila za ustupanje dodatnog medijskog prostora toj stranci. Time se stječe dojam da se nesretan slučaj koristi za kritiziranje Vlade.

Komentara na članak objavljen na portalu *Index.hr* ima 155, a u njima čitatelji uglavnom raspravljaju o tome da nije u redu prozivati samo sadašnju vladu jer se radi o bivšoj saborskoj zastupnici i jer je žrtva i sama imala prilike sudjelovati u donošenju predmetnog Zakona u vrijeme mandata Vlade SDP-a. Čitatelji također navode kako je Zakon potreban te kako je potrebno osigurati i pomagati osobi s invaliditetom, no prisutna su i stajališta kako bi se u te svrhe javni novac trebao rasporediti na one slabijeg imovinskog stanja u čiju populaciju ne pripada bivša saborska zastupnica sa zastupničkom mirovinom.

	Dnevno.hr	Index.hr
Naslov vijesti	„ŽENA ILI MONSTRUM' TEŠKA DRAMA SABORSKE ZASTUPNICE: 'Ova me žena bacila iz kolica, vezala i opljačkala, skoro sam ubijena!' Žestoko optužila Vladu RH!“	„Bivša zastupnica: Noćas sam skoro bila ubijena, napala me žena koja se brinula o meni“
Datum objave	15. 6. 2022.	15. 6. 2022.
Žanr	Vijest	Vijest
Komentari čitatelja	Nema komentara	155 komentara čitatelja
Pristup temi	Senzacionalistički	U tekstu se temi pristupilo na način da se osvijesti javnost, ali je on i svojevrsna promocija oporbe
Sadržaj teksta	Nema dodatnih informacija ni izjava, osim onoga što je sama žrtva iznijela na svom <i>Facebook</i> profilu	Preuzele su se objave žrtve s <i>Facebook</i> strance, zatražile su se informacije od PU zagrebačke, prenijelo se priopćenje SDP-a te su objavljene izjave čelnika SDP- a, odnosno oporbe

Tablica 4. Usporedna analiza vijesti o napadu na bivšu saborsku zastupnicu, osobu s invaliditetom

5.4. Analiza vijesti o sukobu na svadbi u Imotskom

Slika 10. Vijest o sukobu na svadbi u Imotskom, Dnevno.hr

Krvavi sukob na svadbi u Imotskom, jedna osoba se bori za život

Index Vijesti
17.6.2022.

Ilustracija: Milian Sabic/PUGSELL

VEČERAS je u Imotskom došlo do fizičkog sukoba između dvije osobe. Jedna osoba se bori za život, a jedna je u bijegu.

Vijest o sukobu potvrdili su iz splitske policije.

Podijeli 2.2 tka

Neon gaming stolice
do -43% KUPI

NAJNOVIJE NAJČITANIJE VEZANI

Napadač sa svadbe u Imotskom: Htio sam ga odmahnuti, slučajno sam udario u bradu
20.06.2022.

Detalji sukoba na svadbi Imotskom: Nokautirao ga nogom jer mu je dobaciv curi
19.06.2022.

Policija uhitila mladića kc

Slika 11. Vijest o sukobu na svadbi u Imotskom, Index.hr

Tvrđnja u naslovu članka na portalu *Dnevno.hr* „potekla je krv na svadbi, osoba se bori za život“ zvuči uznemirujuće i senzacionalistički te potencijalno čitatelja navodi na masovno ozljeđivanje. Vijest ne daje previše informacija, već samo osnovne, tj. da je jedna osoba

ozlijeđena i hospitalizirana te da je zadobila ozlijeđe opasne po život, dok se za osobom povezanom sa sukobom traga. Informacije je dala splitska policija, a nema izjava svjedoka, odnosno šire slike ili informacija o događaju. Iz drugog je izvora prenesena neslužbena informacija kako se radi o događaju na svadbi održanoj u Imotskom.

U vijesti objavljenoj na portalu *Index.hr* također se prenose samo osnovne informacije o tome kako je jedna osoba ozlijeđena i hospitalizirana te je zadobila ozlijeđe opasne po život, dok se navodi kako je druga osoba u bijegu. U članku se poziva na priopćenje policije te se također iz drugog izvora neslužbeno doznaje kako se radi o događaju na svadbi u Imotskom i kako je ta informacija neslužbena.

Kod teksta objavljenog na *Dnevno.hr* također nema komentara čitatelja, dok je na portalu *Index.hr* zabilježeno 112 komentara, a većina je njih uvredljivog karaktera te se odnosi na iskazivanje predrasuda spram Imoćana.

	Dnevno.hr	Index.hr
Naslov vijesti	UŽAS POTEKLA JE KRV NA SVADBI, OSOBA SE BORI ZA ŽIVOT! Totalna makljaža pred mladencima: Od najvažnijeg dana do tragedije	Krvavi sukob na svadbi u Imotskom, jedna osoba se bori za život
Datum objave	17. 6. 2022.	17. 6. 2022.
Žanr	Vijest	Vijest
Komentari čitatelja	Nema komentara	112 komentara čitatelja
Pristup temi	Objektivan, kratak, daje osnovne informacije	Objektivan, kratak, daje osnovne informacije
Sadržaj teksta	Vijest je kratka, a kao izvor navodi se splitska policija te se dodaje neslužbena informacija drugog izvora kako se nemili događaj odvio na svadbi	Vijest je također vrlo kratka, kao izvor također se navodi splitska policija te se dodaje neslužbena informacija drugog izvora kako se nemili događaj odvio na svadbi

Tablica 5. Usporedna analiza vijesti o sukobu na svadbi u Imotskom

5.5. Analiza vijesti o sukobu na Malom Lošinju

Slika 12. Vijest o sukobu na Malom Lošinj, Dnevno.hr

Gruzijci noževima izboli Hrvate na Malom Lošinj, dvojica teško ozlijeđena

Index Vijesti
1.7.2022.

Podijeli 104

Ilustracija: PIXSELL/Hrvoje Jelavic

LOŠINJSKA policija dovršila je kriminalističko istraživanje nad dvojicom državljana Gruzije u dobi od 25 godina zbog sumnje na počinjenje kaznenog djela ubojstva u pokušaju, javlja PU primorsko-goranska.

XIAOMI
WIFI SIGNAL
EXTENDER

Xiaomi pojačivač signala
94,01 kn KUPI

NAJNOVIJE NAJČITANJE VEZANO

- 7 min** Požar u Sloveniji se proširio, stanje i dalje kritično. Objavljena slika iz svemira
- 13 min** Cijeli dan gučve na cestama, na Bajkovu se čeka satima. Objavljene snimke
- 20 min** Vatra okružila vatrogasce u Sloveniji, spasio ih kanadac, sve je snimljeno
- 29 min** Biden prije dva dana dobio koronu.

Slika 13. Vijest o sukobu na Malom Lošinj, Index.hr

Naslov teksta objavljenog na *Dnevno.hr*, koji glasi „Gruzijci izboli Hrvate“, potencijalno potiče na stigmatizaciju cijelog gruzijskog naroda. Također, implicira kako je srž vijesti sukob

pripadnika dviju nacija iako se radi o sukobu dviju grupa mladića, pri čemu razlog sukoba nije naveden. Način je izvještavanja o navedenom događaju senzacionalisti iako sam događaj može djelovati uznemirujuće za javnost i potaknuti predrasude prema naciji počinitelja kaznenog djela. Sama ova činjenica upućuje i na to kako se u prvi plan vijesti stavlja napad stranih državljana na državljane Republike Hrvatske što bi među publikom, odnosno primateljima vijesti, moglo potaknuti animozitet spram drugih državljana nacionalisti kojoj pripadaju napadači.

Jednako kao i u slučaju portala *Dnevno.hr*, naslov teksta koji je objavljen na portalu *Index.hr* kod čitatelja može stvoriti predrasude prema gruzijskom narodu. Vijest o napadu nožem, pri čemu su žrtve zadobile teže ozljede i hospitalizirane, također može djelovati uznemirujuće na javnost. Razlog sukoba također nije naveden.

Tekst objavljen na *Index.hr* ima 192 komentara te se oni odnose uglavnom na linčovanje Gruzijaca, a rasprava se u komentarima čitatelja proširila na iskazivanje nepovjerenja, predrasuda, nasilja i mržnje spram stranaca, osobito istočnih nacionalnosti.

Iako je tema u vijesti objavljenoj na *Dnevno.hr* objektivna jer se radi o izvješćivanju o događajima, ipak je prisutan izrazito ideološki pristup koji na prvo mjesto stavlja nacionalnost napadača i žrtve.

Ako uzmemo u obzir da se radi o gotovo identičnoj vijesti objavljenoj na portalu *Index.hr*, također zaključujemo da se temi objektivno pristupa izvještavanjem o događaju, ali i dalje postoji izrazito ideološki pristup, što dovodi u pitanje nacionalnu pripadnost optuženih, a napadač i žrtva u prvom su planu.

	Dnevno.hr	Index.hr
Naslov vijesti	„STRAVIČAN SUKOB GRUZIJCIMA IZBOLI HRVATE: Osumnjičeni za pokušaj ubojstva u Malome Lošinj“	„Gruzijci noževima izboli Hrvate na Malom Lošinj, dvojica teško ozlijeđena“
Datum objave	2. 7. 2022.	1. 7. 2022.
Žanr	Vijest	Vijest
Komentari čitatelja	Nema komentara	192 komentara
Pristup temi	Objektivan	Objektivan
Sadržaj teksta	Sadržaj je teksta formalan, bez suvišnih novinarskih komentara, a temelji se na priopćenju policijske uprave primorsko-goranske	Sadržaj je teksta također formalan, u svrhu informiranja javnosti o događaju, nema dodatnih izjava ni komentara novinara, već vijest sadrži priopćenje policijske uprave primorsko-goranske

Tablica 6. Usporedna analiza vijesti o sukobu na Malom Lošinj

6. Zaključak

Uloga je medija informirati javnost o događajima te je velika njihova odgovornost jer svojim načinom izvještavanja mogu uvelike utjecati na publiku i primatelje informacija. Samim time, mediji su važan čimbenik u kreiranju stavova, javnog mnijenja i općenito utjecaja na stavove o pojedinim temama. Iz tog razloga, mediji su dužni izvještavati istinito, pravovremeno i objektivno, a u slučaju izvještavanja o nasilju, posebnu pažnju dužni su posvetiti zaštiti žrtve.

Mediji utječu na stvaranju javnog mnijenja, stoga se njihova posebna odgovornost očituje i u tome da u skladu s etičkim kodeksom i izvještavaju o događaju što objektivnije kako se ne bi ostavilo prostora za mogućnost kreiranja negativnog javnog mnijenja, negativnih stavova ili dovođenja do novih nasilnih radnji. Također, mediji svojim izvještavanjem ne smiju poticati na predrasude, osuđivanja, linčovanja ili potaknuti na mržnju.

Istraživanjem provedenim za potrebe izrade ovog završnog rada željelo se odgovoriti na sljedeća pitanja:

- kako mediji izvještavaju o događajima u koje je uključeno nasilje;
- navodi li dodatno takvo izvještavanje publiku na govor mržnje, nasilje i predrasude; te
- kako pojedini mediji prezentiraju vijesti, tj. kako privlače pozornost čitatelja, što se prije svega odnosi na naslove vijesti, koji su većinom senzacionalistički.

Zato su postavljene sljedeće hipoteze:

H1: Mediji objektivno izvještavaju o nasilju: pri čemu se može utvrditi kako je hipoteza djelomično potvrđena jer se o nasilju najčešće prenose informacije službenih izvora poput policijskog izvještavanja ili pak iz drugih medija. No, prema istraženom sadržaju može se također zaključiti kako vijesti nisu uvijek u potpunosti vjerodostojne zbog sklonosti senzacionalizmu i zbog manjka relevantnih izvora.

H2: Senzacionalistički naslovi pogrešno navode čitatelje: hipoteza je u potpunosti potvrđena, što je vidljivo iz naslova vijesti portala *Dnevno.hr*.

H3: Vijesti o nasilju potiču kod čitatelja govor mržnje i predrasude: hipoteza je također potvrđena, što se zaključuje prema komentarima čitatelja.

Usporedba načina prenošenja vijesti na odabrana dva portala pokazala je pojedine razlike, pri čemu je glavni zaključak kako se *Dnevno.hr* u znatno većoj mjeri koristi

senzacionalizmom ne bi li privukao pažnju čitatelja, dok je *Index.hr* u znatnijoj mjeri umjeren u izvještavanju, a osobito u kreiranju naslova, čime dobiva na kredibilitetu. Vijesti koje prenosi *Dnevno.hr* većinom se temelje na prenošenju vijesti iz drugih novinskih izvora ili službenih priopćenja institucija, najčešće policijskih uprava. Većina analiziranih vijesti nije bila ideološka, iako je vijest o napadima na bivše saborske zastupnike, unatoč apelima Vladi, *Index.hr* prenio oporbena priopćenja i izjave, iz čega se može zaključiti da je tekst bio donekle jednostran.

Ideološki prijepori evidentirani su na oba portala prilikom izvještavanja o napadu jedne skupine mladića na drugu skupinu, pri čemu su žrtve zadobile teške ozljede nožem. Pritom se na oba portala u prvi plan stavlja nacionalnost napadača i žrtve što je, sudeći prema komentarima na *Index.hr*, čitatelje potaknulo na izražavanje zabrinjavajućih predrasuda spram drugih nacionalnosti, govor mržnje, linčovanje i druge negativnosti, iako nisu u potpunosti bili upoznati sa svim činjenicama, odnosno nisu znali što je prethodilo napadu, o čemu nije ni bilo izvještaja.

Provedenom analizom ispunjeni su svi postavljeni ciljevi. Može se zaključiti kako je objektivno izvještavanje o nasilju uglavnom prisutno, no kako se ipak određene vijesti ne prenose u potpunosti bez pristranosti. Vidljivo je to u primjerima naglašavanja nacionalnosti sukobljenih skupina mladića na Malom Lošinj, ali i prilikom napada na bivšu saborsku zastupnicu, što se iskoristilo kao prilika za osvještavanje javnosti o problemu osoba s invaliditetom, no i za prozivku Vlade, čije izjave nisu prenesene.

Na primjeru naslova članaka objavljenih na portalu *Dnevno.hr* može se zaključiti kako senzacionalizam u novinarstvu i dalje služi za privlačenje čitatelja, odnosno otvaranje vijesti s ciljem postizanja što većeg broja klikova, jer vijest nije toliko senzacionalna u interpretaciji, kao što to implicira naslov. Samim time, *Dnevno.hr* ne predstavlja primjer novinarstva koje bi se moglo okarakterizirati kao kredibilno.

Iako se ne mora nužno raditi o vijestima o nasilju, u komentarima čitatelja primjećuje se kako je vrlo mali broj onih koji na nasilje gledaju iz diskursa moralnosti, odnosno s empatijom prema žrtvama. Također, vrlo je mali broj vijesti o učinjenom nasilju koje potiče osvještavanje čitatelja kako je ono loše. Naime, prema komentarima se može zaključiti kako takve vijesti potiču na nasilje, govor mržnje, predrasude i druge negativnosti. Samim time, ako je cilj izvještavanja o nasilju osvještavanje javnosti, odnosno informiranje s ciljem opreza ili upozorenja, ne može se utvrditi kako je cilj doista postignut.

Također, temeljem istraživanja može se zaključiti kako su potrebna dodatna istraživanja na temu, osobito utjecaj vijesti o nasilju na čitatelje te efikasnosti senzacionalističkih naslova. Naime, u današnje vrijeme značajnog napretka tehnologije, informacijsko-komunikacijskih znanosti i interneta, svaku je vijest moguće provjeriti iz više medijskih izvora. Također, društvene platforme predstavljaju oruđe na kojem sami svjedoci ili sudionici čina nasilja, baš kao i žrtve nasilja, imaju prilike objaviti svoju verziju priče. Zato je primjetan smanjen obujam senzacionalizma u tijelu vijesti, no svakako senzacionalistički naslovi i u današnje vrijeme predstavljaju temu za daljnja proučavanja.

IZJAVA O AUTORSTVU
I
SUGLASNOST ZA JAVNU OBJAVU

Završni/diplomski rad isključivo je autorsko djelo studenta koji je isti izradio te student odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, izvora s interneta, i drugih izvora) bez navođenja izvora i autora navedenih radova. Svi dijelovi tuđih radova moraju biti pravilno navedeni i citirani. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom, odnosno nezakonitim prisvajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, PAULA BENKO (ime i prezime) pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor/ica završnog/diplomskog (obrisati nepotrebno) rada pod naslovom MEĐNI I NASILJE (upisati naslov) te da u navedenom radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Student/ica:
(upisati ime i prezime)

Paula Benko
(vlastoručni potpis)

Sukladno Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju završne/diplomske radove sveučilišta su dužna trajno objaviti na javnoj internetskoj bazi sveučilišne knjižnice u sastavu sveučilišta te kopirati u javnu internetsku bazu završnih/diplomskih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Završni radovi istovrsnih umjetničkih studija koji se realiziraju kroz umjetnička ostvarenja objavljuju se na odgovarajući način.

Ja, PAULA BENKO (ime i prezime) neopozivo izjavljujem da sam suglasan/na s javnom objavom završnog/diplomskog (obrisati nepotrebno) rada pod naslovom MEĐNI I NASILJE (upisati naslov) čiji sam autor/ica.

Student/ica:
(upisati ime i prezime)

Paula Benko
(vlastoručni potpis)

7. Literatura

Knjige:

[1] Brugoon, J. K. i dr. (2002) „Testing the Interactivity Principle: Effects of Mediation, Propinquity and Verbal and Nonverbal Modalities in Interpersonal Interaction”, *Journal of Communication*, 52 (3), 657.

[2] Ciboci, L., Kanižaj I., Labaš D., Osmančević L. (2018). „Obitelj i izazovi novih medija – Priručnik s radnim listićima za roditelje, nastavnike i stručne suradnike“. Zagreb: Društvo za komunikacijsku i medijsku kulturu.

[3] Malović, S. (2007). „Mediji i društvo“. Zagreb: ICEJ (International Center for Education of Journalists)

[4] McQuail, D. (1983). „Mass Communication Theory: An Introduction“. London: Sage Publications.

[5] Schmidt, E. i J. Cohen (2014). „Novo digitalno doba“. Zagreb: Profil.

Časopisi:

[6] V. Benković i I. Balabanić, „Analiza sadržaja najposjećenijih hrvatskih internetskih portala“, *Medijska istraživanja*, vol.16, br. 2, str. 43–57, 2010. [Online]. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/63939> (pristupljeno 21. 3. 2022.)

[7] V. Bilić, „Povezanosti medijskog nasilja s agresivnim ponašanjem prema vršnjacima“, *Odgojne znanosti*, vol.12, br. 2 (20), str. 263–281, 2010. [Online]. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/68272> (pristupljeno: 21. 3. 2022.)

[8] Š. Husejnefendić, „Suton tradicionalnih medija“, *MediAnali*, vol.5, br. 10, str. 49–64, 2011. [Online]. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/77896> (pristupljeno: 20. 5. 2022.)

[9] D. Jurčić, „Teorijske postavke o medijima – definicije, funkcije i utjecaj“, *Mostariensia*, vol.21, br. 1, str. 127–136, 2017. [Online]. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/19020> (pristupljeno 20. 3. 2022.)

[10] R. Petani i M. Tolić, „Utjecaj medijskog nasilja na adolescente i obitelj“, *Acta Iadertina*, vol.5, br. 1, str. 0-0, 2008. [Online]. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/190055> (pristupljeno: 18. 3. 2022.)

- [11] Prelog, Nenad *Novo novinarstvo // Medijska istraživanja : znanstveno-stručni časopis za novinarstvo i medije*, 3 (1997), 1–2; 85–92 (pristupljeno 27. 5. 2022.)
- [12] N. Ružić, „Mediji kao izvor ideja za oponašanje“, *MediAnali*, vol.3, br. 6, str. 103–120, 2009. [Online]. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/44535> (pristupljeno: 21. 3. 2022.)
- [13] J. Valković, „Oblici i utjecaji televizijskog nasilja“, *Nova prisutnost*, vol. VIII, br. 1, str. 67–85, 2010. [Online]. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/53639> (pristupljeno: 28. 5. 2022.)
- [14] M. Žilić i J. Janković, „Nasilje“, *Socijalne teme*, vol.1, br. 3, str. 67–87, 2016. [Online]. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/176988> (pristupljeno: 28. 5. 2022)
- [15] M. Žitinski, „Novinarstvo kao industrija nasuprot novinarstvu kao profesiji“, *MediAnali*, vol.4, br. 7, str. 23–38, 2010. [Online]. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/55350> (pristupljeno: 20. 5. 2022.)

Kvalifikacijski radovi:

- [16] J. Bratković, „Mediji i nasilje“. Završni rad. Zagreb: Hrvatski studij Sveučilišta u Zagrebu, 2018.
- [17] T. Jurčić, „Mediji i kriminalitet u Hrvatskoj“, Diplomski rad. Zagreb: Edukacijsko – rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2020.
- [18] Pišonić Babić, J. „Mediji i izvještavanje u kriznim okolnostima: terorizam i rat“. Završni rad. Zagreb: Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu, 2017.
- [19] A. Vugrin, „Odnos društvenih mreža i portala na lokalnoj razini na primjeru Koprivničko-križevačke županije“, diplomski rad, diplomski, Odjel za komunikologiju, medije i novinarstvo, Koprivnica, 2020.
- [20] Brezinščak, B. „Etika na televiziji i važnost odgovornosti primatelja“. Završni rad. Zagreb: Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu, 2017.
- [21] Brautović, M. „Karakteristike novih medija u funkciji online novinarstva“, doktorska disertacija. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, 2006.
- [22] A. Ivešić, „Važnost zdravstvenog odgoja u prevenciji nasilničkog ponašanja u školskoj dobi“. Završni rad, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Pula, 2021.

[23] A. Živković, „Nasilje u obitelji: uzroci i posljedice za pojedinca i zajednicu“, Diplomski rad, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu, Đakovo, 2015.

Internetski izvori:

[24] S. Malović (2014). „Masovno komuniciranje“. U: Malović S. (Ur.): Masovno komuniciranje, 43–132. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga, Dostupno na: <https://www.bib.irb.hr/807343> (pristupljeno 5. 6. 2022.)

[25] Narodne novine: Zakon o medijima, <https://www.zakon.hr/z/38/Zakon-o-medijima> (pristupljeno 03. 3. 2022.)

[26] Hrvatsko novinarsko društvo (2019). Pravilnik o radu Novinarskog vijeća časti. www.hnd.hr/dokumenti (pristupljeno 15. 3. 2022.)

[27] T. Šikić, „Medijska pismenost, pismenost 21. stoljeća“. https://zbornica.com/index.php?option=com_zoo&task=item&item_id=250&Itemid=108 (pristupljeno 17. 3. 2022.)

[28] <https://www.statista.com/statistics/617136/digital-population-worldwide/> (pristupljeno 22.03.2022.)

[29] <https://www.google.com/search?q=broj+korisnika+interneta+u+hrvatskoj&oq=broj+korisnika+interneta+u+hrvatskoj&aqs=chrome..69i57j0i512l2j0i22i30l7.6213j0j9&sourceid=chrome&ie=UTF-8> (pristupljeno: 22. 3. 2022.)

[30] <https://www.digitalnewsreport.org/survey/2019/croatia-2019/> (pristupljeno: 22. 3. 2022.)

[31] <http://www.sigurnomjesto.hr/savjetovanje/oblici-nasilja/> (pristupljeno: 22. 3. 2022.)

[32] WHO, Definition and typology of violence.

<https://www.who.int/violenceprevention/approach/definition/en/>

(pristupljeno: 11. 4. 2022.)

[33] <https://www.tportal.hr/teho/clanak/muku-mucite-s-djetetom-zalijepljenim-za-ekran-psihologinja-ima-vazan-savjet-i-otkriva-tko-su-djeci-najvazniji-influenceri-20210725>

(pristupljeno: 10. 6. 2022.)

[34] Ministarstvo unutarnjih poslova, Statistički pregled temeljnih sigurnosnih pokazatelja i rezultata rada u 2021. godini. Zagreb, 2022.

https://mup.gov.hr/UserDocsImages/statistika/2022/Statisticki_pregled_2021_Web.pdf

(Pristupljeno: 13. 4. 2022)

[35] Državni zavod za statistiku, Žene i muškarci u Hrvatskoj 2021. Zagreb, 2021. https://podaci.dzs.hr/media/zoyp1kuq/men_and_women_2021.pdf (Pristupljeno: 13. 4. 2022.)

[36] Hrvatski sabor, Održana sjednica Odbora za ravnopravnost spolova o porastu nasilja u obitelji u vrijeme korona-krize, <https://www.sabor.hr/hr/press/priopcenja/odrzana-sjednica-odbora-za-ravnopravnost-spolova-o-porastu-nasilja-u-obitelji-u> (pristupljeno: 14. 4. 2022.)

[37] <https://www.dnevno.hr/vijesti/crna-kronika/video-internetom-kruzi-snimka-obracuna-torcide-i-policije-da-ovi-kvin-sin-tuce-ovako-covika-pa-di-to-ima-1964797/> (pristupljeno: 22. 5. 2022.)

[38] <https://www.index.hr/vijesti/clanak/navijac-ozlijedjen-u-neredima-zavrasio-u-bolnici-propucana-mu-je-desna-potkoljenica/2366236.aspx> (pristupljeno: 22. 5. 2022.)

[39] <https://www.dnevno.hr/vijesti/maturalna-iz-pakla-hrvatska-u-soku-zubi-i-krv-na-plocniku-roditelji-sledeni-gradonacelniku-neugodno-horda-isprebijala-mladice-1968759/> (pristupljeno: 28. 5. 2022)

[40] <https://www.index.hr/vijesti/clanak/rijecke-maturante-pretukli-u-puli-napalo-ih-50ak-nasilnika/2367894.aspx> (pristupljeno: 28. 5. 2022.)

[41] <https://www.dnevno.hr/vijesti/teska-drama-saborske-zastupnice-ova-me-zena-bacila-iz-kolica-vezala-i-opljackala-skoro-sam-ubijena-zestoko-optuzila-vladu-rh-1979173/> (pristupljeno: 15. 6. 2022.)

[42] <https://www.index.hr/vijesti/clanak/bivsa-zastupnica-nocas-sam-skoro-bila-ubijena-napala-me-zena-koja-se-brinula-o-meni/2372343.aspx> (pristupljeno: 15. 6. 2022.)

[43] <https://www.dnevno.hr/vijesti/potekla-je-krv-na-svadbi-osoba-se-bori-za-zivot-totalna-makljaza-pred-mladencima-od-najvaznijeg-dana-do-tragedije-1980797/> (pristupljeno: 17. 6. 2022.)

[44] <https://www.index.hr/vijesti/clanak/krvavi-sukob-na-svadbi-u-imotskom-jedna-osoba-se-bori-za-zivot/2373091.aspx> (pristupljeno: 17. 6. 2022.)

[45] <https://www.dnevno.hr/vijesti/crna-kronika/gruzijci-izboli-hrvate-osumnjiceni-za-pokusaj-ubojstva-u-malome-losinju-1987753/> (pristupljeno: 2. 7. 2022.)

[46] <https://www.index.hr/vijesti/clanak/gruzijci-nozevima-izboli-hrvate-na-malom-losinju-dvojica-tesko-ozlijedjena/2376690.aspx> (pristupljeno: 1. 7. 2022.)

[47] <https://www.medijskapismenost.hr/pojmovnik/> (pristupljeno 5. 6. 2022.)

Popis slika:

Slika 1.: Podjela medija prema vrsti.....	4
Slika 2.: Vodeći hrvatski dnevno informativni internetski portali.....	10
Slika 3.: Grafički prikaz oblika nasilja.....	12
Slika 4.: Vijest o sukobu Torcide i policije na autocesti A1, <i>Dnevno.hr</i>	19
Slika 5.: Vijest o sukobu Torcide i policije na autocesti A1, <i>Index.hr</i>	20
Slika 6.: Vijest o napadu na riječke maturante u Puli, <i>Dnevno.hr</i>	21
Slika 7.: Vijest o napadu na riječke maturante u Puli, <i>Index.hr</i>	22
Slika 8.: Vijest o napadu na bivšu saborsku zastupnicu, osobu s invaliditetom, <i>Dnevno.hr</i>	24
Slika 9.: Vijest o napadu na bivšu saborsku zastupnicu, osobu s invaliditetom, <i>Index.hr</i>	24
Slika 10.: Vijest o sukobu na svadbi u Imotskom, <i>Dnevno.hr</i>	27
Slika 11.: Vijest o sukobu na svadbi u Imotskom, <i>Index.hr</i>	27
Slika 12.: Vijest o sukobu na Malom Lošinju, <i>Dnevno.hr</i>	29
Slika 13.: Vijest o sukobu na Malom Lošinju, <i>Index.hr</i>	29

Popis tablica:

Tablica 1.: Broj objavljenih vijesti u rubrici Crna kronika na portalima <i>Dnevno.hr</i> i <i>Index.hr</i> u periodu od 22. 5. do 5. 7. 2022.....	18
Tablica 2.: Usporedna analiza vijesti o sukobu Torcide i policije na autocesti A1.....	21
Tablica 3.: Usporedna analiza vijesti o napadu na riječke maturante u Puli.....	23
Tablica 4.: Usporedna analiza vijesti o napadu na bivšu saborsku zastupnicu, osobu s invaliditetom.....	26
Tablica 5.: Usporedna analiza vijesti o sukobu na svadbi u Imotskom.....	28
Tablica 6.: Usporedna analiza vijesti o sukobu na Malom Lošinju.....	31